

Valtiovarainministeri Alexander Stubbin tiedotustilaisuus arvopaperiasetukseen liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä

Ministerin puheenvuoro tiedotustilaisuudessa

1.12.2015

1) Esityksen tausta

Nyt julkisuudessa käydyn hallintarekisterikeskustelun taustana on EU:n arvopaperikeskusasetus, joka on suoraan EU-alueella sovellettavaa oikeutta. Asetus on astunut voimaan EU:n alueella syksyllä 2014.

Arvopaperikeskusasetuksen neljä keskeistä tavoitetta ovat:

- 1) kilpailun avaaminen,
- 2) yhteiset arvopaperikeskuksia koskevat säännökset,
- 3) EU-passin antaminen kaikille arvopaperikeskuksille ja
- 4) pörssiyhtiöiden vapaa oikeus valita arvopaperikeskus.

Asetuksen voimaantultua kansallista lainsäädäntöä on mukautettava tarvittavilta osin muuttuneeseen tilanteeseen. Suomen arvopapereiden säilytystä koskeva lainsäädäntö on osittain lähes 30 vuotta vanhaa ja laadittu olosuhteisiin, jolloin rahoitusmarkkinat toimivat hyvin eri tavalla kuin tänä päivänä.

Kokonaisuutta on valmisteltu valtiovarainministeriössä rahoitusmarkkinaosastolla. Samalla on punnittu myös esitykseen liittyvää hallintarekisteröinnin kiellon purkamista kotimassa.

Keskustelua hallintarekisterin sallimiseksi Suomessa on käyty jo vuosia. Esimerkiksi naapurimaassa Ruotsissa hallintarekisteröinti otettiin käyttöön jo 1990-luvun lopulla, kun arvopaperimarkkinat alkoivat voimakkaasti kansainvälistymään muun muassa EU-jäsenyyden myötä.

Varsinaista lakiesitystä on valmistellut kolme rahoitusmarkkinoista vastaavaa ministeriä: ministeri Vaapaavuori, ministeri Rinne ja allekirjoittanut. Jokainen ministeri on käyttänyt esitystä myös lausuntokieroksella. Nykyinen esitys on pääpiirteissään sama, kuin ministeri Rinteen aikana valmisteltu esitys.

Arvopaperikeskusasetuksen voimaantuloa varten Suomessa perustettiin maaliskuussa 2014 VM:n johtama virallinen valmistelutyöryhmä työstämään asetuksen vaatimaa kansallista voimaantuloa. Siihen kuului myös OM:n, EK:n, FK:n ja Euroclear Finlandin edustus.

Valmistelutyöryhmän lisäksi asetettiin myös uudistuksen seurantaryhmä, jossa olivat edustettuina VM, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, Poliisihallitus, harmaan talouden selvitysyksikkö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, EK, FK, Suomen journalistiliitto, Osakesäästäjien keskusliitto, Suomen pörssisäätiö, tietosuojavaltuutetun toimisto ja Transparency Suomi.

Lisäksi valmistelun aikana on kuultu useita muita tahoja.

2) Miksi VM on ajanut asiaa

Ennen kuin kerron miten asiassa etenemme, kerron lyhyesti miksi VM on vuosien varrella asiaa ajanut. Syyt on tarpeen käydä läpi, sillä valmistelun aikana on kyseenalaistettu Valtiovarainministeriön motiiveja asiassa.

Minusta kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunto tiivistää hallintarekisteriuudistuksen edut hyvin seuraavasti:

”On todennäköistä, että pörssiosakkeiden selvitystoimintaan liittyvät transaktiokustannukset laskevat koko EU-alueella uudistuksen myötä entisestään kilpailun lisääntyessä. Suoran omistuksen pakon ylläpitäminen jättäisi suomalaisten kotimaisiin pörssiosakkeisiin tekemät sijoitukset Suomessa tämänkin kehityksen ulkopuolelle.

Mitä kalliimpaa suomalaisten on sijoittaa kotimaisiin pörssiosakkeisiin Suomessa, sitä enemmän sijoitukset ovat omiaan siirtymään muihin sijoitusinstrumentteihin kuten ulkomaisiin pörssiosakkeisiin. Suomessa sijoittajat suosivat muita EU-maita vähemmän kotimaisia pörssiosakkeita jo tällä hetkellä, mahdollisesti osittain johtuen ulkomaisia toimijoita korkeammista kustannuksista.

Hyvin toimivat pääomamarkkinat Suomessa houkuttelevat suomalaisia sijoittajia ja yrityksiä toimimaan Suomessa, mikä on omiaan helpottamaan suomalaisten viranomaisten mahdollisuutta valvoa harmaata taloutta. Jo nykyään suomalaisella sijoittajalla on mahdollisuus avata säilytystili ulkomailla ja sitä kautta kotimaisten osakkeiden hallintarekisteröintiin. Jos kilpailua ei avata Suomessa, on mahdollista, että suomalaiset sijoittajat käyttävät yhä enemmän ulkomaisia säilyttäjiä suomalaisten pörssiosakkeiden hankintaan ja sijoittavat yhä enemmän ulkomaisiin pörssiosakkeisiin.”

Tämä siis on kilpailu- ja kuluttajaviraston tiivistetty näkemys asiasta.

3) Miten asiassa nyt edetään

Valtiovarainministeriö kertoi alkusyksystä, että tulemme antamaan esityksen hallintarekisteröinnin kiellon purkamisesta. Tämän jälkeen triossa sovimme yhteisesti, että esitys lähetetään vielä uudelle lausuntokierrokselle, jossa pyydetään näkemyksiä erityisesti osakeomistusten avoimuuden turvaamiseen ja viranomaisten tietojensaannin vahvistamiseen kansainvälistyneessä rahoitusmarkkinassa.

Esitystä on käsitelty hallituspuolueiden puheenjohtajien kesken lausuntokierroksen jälkeen. Viime viikkojen aikana hallituspuolueiden edustajat ovat yhdessä VM:n kanssa etsineet vielä trion pyynnöstä keinoja, joilla viranomaisten lausuntokierroksella esittämiin huoliin kyettäisiin vastaamaan.

Kävimme asiaa uudelleen läpi tänään aamulla hallituspuolueiden kesken. Totesimme yhteisesti, että tässä tilanteessa hallintarekisterin vieminen eteenpäin ei ole järkevää. Arvioimme, että tällä aikataululla ei ole mahdollista tehdä esitykseen sellaisia muutoksia, joilla kyettäisiin vastaamaan eri viranomais-tahojen esittämiin huoliin.

Olen myös itse tehnyt virheitä prosessin kuluessa, eikä valmisteluprosessi kokonaisuutena ole herättänyt luottamusta. Otan tästä täyden vastuun ja pyydän tehtyjä virheitä vielä kerran nöyrimmästi anteeksi.

Olen nyt pyytänyt valtiovarainministeriötä valmistelemaan asian uudelleen siten, että arvopaperikeskusasetukseen liittyvä lainsäädäntö viedään eteenpäin ilman hallintarekisteriä. Valmistelu hallintarekistereiden sallimiseksi lopetetaan.

Meille kertyy koko ajan lisää kokemusta ja ymmärrystä siitä, miten arvopaperikeskusasetuksen voimaantulo EU-alueella vaikuttaa myös kotimaisiin rahoitusmarkkinoihin.

Ulkomaisten palveluntarjoajien markkinaosuus saattaa kasvaa nopeasti, jolloin tarve kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön lisääntyy. Viranomaisten tietojensaannin parantamisen ohella meillä on oltava valmius myös tarvittaessa arvioida uudelleen kotimaisen lainsäädännön muutostarpeita, mikäli rahoitusalan markkinat, työpaikat ja pääomat lähtevät entistä kiivaampaan tahtiin virtaamaan ulkomaille.

Lausuntokierroksella olemme saaneet eri viranomaisten esityksiä siitä, miten tietojenvaihtoa voitaisiin parantaa. Uuden esityksen valmistelussa arvioidaan, miten nämä esitykset voidaan ottaa täysimääräisesti käyttöön.

Valtiovarainministeriön pyrkimys koko valmisteluprosessin aikana on ollut etsiä Suomelle parasta mahdollista mallia muuttuneeseen tilanteeseen. Valmisteluprosessin aikana ministeriössä on arvioitu monia erilaisia tulokulmia hankkeeseen. Ministeriön yhteinen ja oma arvioni on se, että kokonaisuutena esityksen vaikutukset olisivat olleet Suomelle myönteiset.

Uudelleen valmisteltu esitys arvopaperikeskusasetuksen kansallisesta toimeenpanosta annetaan eduskunnalle keväätistuntokauden 2016 aikana.

Opposition suunnalta on esitetty erilaisia vaatimuksia asian selvittämisestä. Olen valmis antamaan kaiken informaation eduskunnalle.